

Letnik IV.

Ilustrirani Glasnik

Št. 32.

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvo.

Izhaja ob četrkih

11. aprila 1918

Amerika v vojni: Vaja v streljanju in z žarometom proti zrakoplovom na krovu ameriške bojne ladje.

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski pisal Emil Souvestre.

(Nadaljevanje: „O npravni koristi naših hišnih uredb“.)

Naš mladi potnik je poizkušal z očmi prodreti prostor, prisluškoval pazljivo na vse strani in šel po stezi, ki naj bi ga po njegovem mnenju pripeljala do hiše ali deželne ceste; a za drevesom se je vrstilo drevo! Slednjič je razločil daljni svit luči in po četrtr ure je došel do velike deželne ceste.

Osamljena hiša (ona, katere luč ga je bila privlačevala) se je dvigala v mali razdalji. Šel je naravnost proti velikim dvoriščnim vratom, ko ga je konjski dir napotil, da se je okrenil z glavo. Na ovinku pota se je pravkar prikazal jezdec in bil v trenutku poleg njega.

Prve besede, ki jih je govoril mlademu možu, so pojasnile, da je to kmet sam. Pripovedoval je, kako da je bil zašel in izvedel od poljedelca, da je na poti v Pithiviers. Montargis da leži tri milje za njim.

Megla se je polagoma izpremenila v prš, ki je začel premakati mladega pisarja; zdelo se je, da se je ustrašil daljave, ki jo je imel še premeriti, in jezdec, ki je zapazil njegovo obotavljanje, mu je svetloval, naj gre z njim v hišo.

Ta je imela gotovo podobnost s trdnjavo. Obdana je bila s precej visokim zidom in videl je nisi več, kakor kolikor si mogel opaziti skozi skrbno zaklenjena mrežna vrata. Kmet, ki je razjahal, se ni bližal tem, marveč je zaval na desno in došel do drugih vrat, tudi zaklenjenih, za katere pa je imel ključ.

Komaj je bil prestopil prag, že se je razlegalo na obeh koncih dvorišča strašno lajanje. Kmet je velel gostu, naj se ničesar ne boji in mu pokazal, da sta psa priklenjena k svojim hišicam; oba sta bila izredno velika in tako divja, da jih celo gospodarjev pogled ni mogel pomiriti.

Na njihov hrup je prišel iz hiše mladenič in odvezel kmetu konja. Ta je poizvedoval po ukazih, ki jih je bil dal pred

odhodom, in šel proti hlevom, da bi se prepričal o njih izvršitvi.

Naš pisar je ostal sam in se ogledoval.

Leščerba, ki jo je bil postavil mladenič na tla, je razsvetljevala dvor z blede svetlobo. Vse se mu je zdelo prazno in pusto. Nikakega sleduni bilo o onem kmetskem neredu, ki priča o trenutno prekinjenem delu, ki naj bi se kmalu zopet nadaljevalo: nobenega voza, ki je ostal tam, kjer so bili izpreženi konji, niti nakopičenega snopja, ki čaka mlatiča niti v kakem kotu prevrnjenega, napol s sveže pokošeno deteljo zasutega pluga. Dvorišče je bilo pometeno, skednji trdno zaklenjeni. Nikaka vinska trta se ni vzpenjala po zidovih; povsod kamen, les, železo.

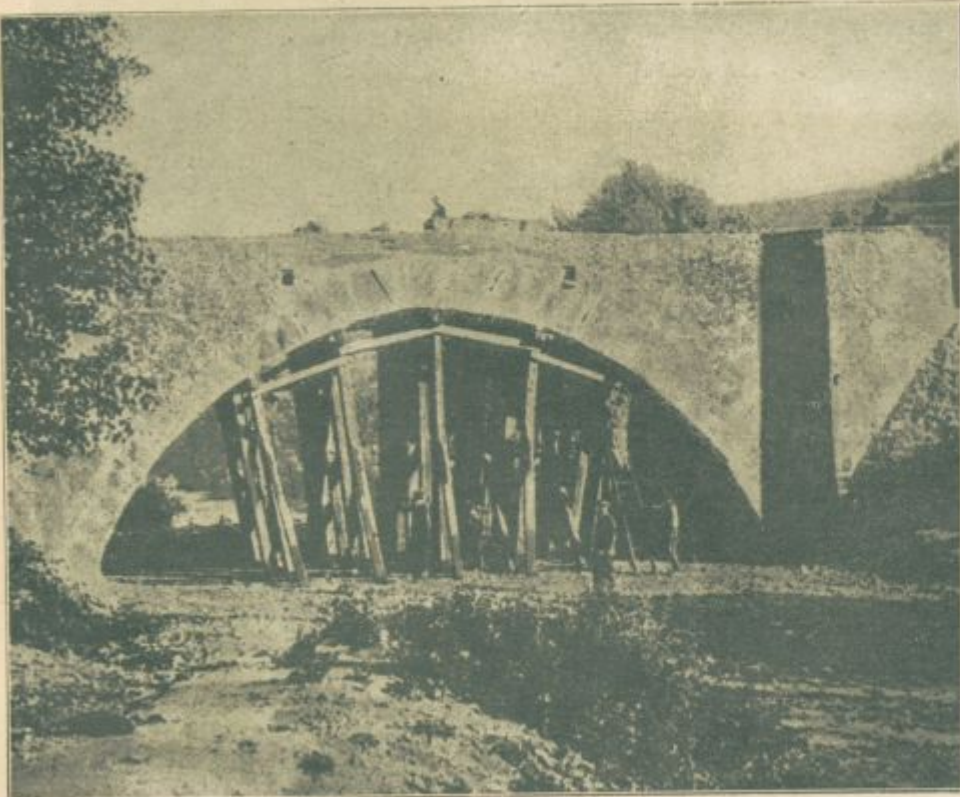
Dvignil je leščerbo in šel tja do hišnega vogla. Tu zadaj se je razprostiralo tretje dvorišče, na katerem se je razlegalo lajanje tretjega psa; na sredi se je dvigal pokrit vodnjak.

Naš potnik je zaman iskal onega malega kmetskega vrta, v katerem se plazi buča in brenči nekaj panjev čebel med grmovi vrtnic in bezga. Zelenja in cvetlic je manjkalo povsod. Celo o kurjem dvorišču in golobnjaku ni opazil nikake sledi. Stanovanju njegovega gostitelja je manjkalo vsega, kar dela kmetsko življenje ljubko, ga oživlja in razveseljuje.

Mladi mož je mislil, da mora biti njegov gostitelj, ker posveča tako malo

Avstro-ogrski 30.5 cm možnar v Pustrskih alpah.

Vojaki popravljajo po Italijanih poškodovani most.

drugerega okrasa, kot samo vrsto pušk, vseh velikosti; težka oprava je nadomeščala le nepopolno svojo okorno zunanost s pretirano trpežnostjo. Sumljiva snažnost in pomanjkanje vseh manjših udobnosti, je pričalo, da manjka pri gospodarstvu ženske roke. Mladi pisar je izvedel, da živi kmet v resnici sam z obema sinovoma.

Sicer si spoznal to iz preočitih znakov. Pokrita miza — da bi jo pospravil, se ni nihče potrudil — je stala za vedno poleg okna. Krožniki in sklede so stale na njej v neredu razmetane, pokrite s krompirjevimi olupki in napol oglodanimi kostmi. Več praznih steklenic je izhlapevalo duh po žganju, ki se je mešal z ostrim tobakovim dimom.

Potem ko je bil kmet prisilil svojega gosta, da je sedel, je zopet prižgal svojo pipo in njegova sinova sta zopet nadaljevala svoje delo pri ognjišču. Molč je pretrgala komaj včasih kratka opomba, ki je dobila za odgovor samo besedo ali vzklik; nato je bilo zopet vse tiho kot prej.

»Izza mladih dni,« je rekel stari blagajnik, »sem bil zelo občutljiv za vtise zunanjih predmetov; pozneje me je privedlo premišljevanje, da sem vzroke teh vtisov bolj preiskoval, kot da bi jih zavrgel. Začel sem torej natančneje ogledovati vse, kar me je obdajalo.

Med puškami, ki sem jih bil pri vstopu opazil, so bili obešeni skopci; v enem izmed njih so viseli še kosci zdrobljenega parklja, ki jih niso bili pobrali iz železnih zob. Okajeni plašč kamina je bil okrašen s sovo in krokarjem, ki sta bila pribita na steno z razprostrtimi perutmi; njiju vratova sta bila prebodena z neznanskim žebljem; pred oknom je ležala pred krat-

pozornosti domačim prijetnostim in mikavnosti oči, zelo brezbrizen ali preračunljiv; proti volji je sodil po tem, kar je videl in je občutil nezaupanje do njegovega značaja.

Medtem je kmet prišel iz hlevov in mu velel stopiti v hišo. Notranjost kmetije je odgovarjala zunanosti. Pobeženi zidovi niso nosili nikakega

kim odrta lisičja koža in kljuka za meso, ki je bila pritrjena na glavnem tramu, je kazala obglavljeno gos, katere truplo je bingljalo nad našimi glavami.

Oči, od vseh teh posameznosti žaljene, so se obrnile nato na gostitelje. Oče, ki je sedel meni nasproti, je prekinil svoje kajenje le, da je napolnil kozarec ali izustil očitek nasproti svojima sinovoma. Starejši izmed njiju 'e snažil dolgo kad

venomer do Montargisa, kamor sem dospel proti jutru pobit in premrl.

Vendar, ko sem opoldne okrepljen vstal, se mi je nehote vrinila prva sodba. Pogled na kmetijo se mi je zopet prikazal v odurnih barvah, vsled katerih sem prejšnji večer zbežal. Zaman sem izkušal podvreči svoje vtise modrujoči kritiki; končno je celo ta utihnila pred ono celotno sliko divjih posameznosti in je prisiljena spoznala v njih izraz notranje narave ali sredstvo usodepolnega vpliva. (Dolje.)

straže verne, kraj poti,
tam sred resja breze bele
z razpuščenimi lasmi,
kakor v krvi so vzdrhte
ali v boli, ali v sli?
Tam so njive. Glej, brezbrežno
klasno morje tam šumi.
Čuješ prepelico bežno,
brazde meri: pet pedi.
Gruntarju pet, bajtarju tri,
niti pol, kdor priden ni! —

Kontreadmiral Franc pl. Holub, novi načelnik morn. odseka avstro-ogrškega vojn. ministrstva.

in metal ostružke v ogenj, tako da nas je obdajal nekaj hipov smrdeče sladke vonj; drugi je brusil klavske nože. Beseda, ki jo je oče izustil, mi je razodela, da se pripravljajo, da drugi dan zakoljejo svinjo.

V teh opravkih in celotnem pogledu notranjosti je tičala neke vrste v navado prešla surovost, ki se je zdelo, da jo razjasnjuje in izpolnjuje mrka turobnost zunanjosti.

Moje začudenje se je polagoma izpremenilo v gnus in gnus v nezadovoljstvo. Vsega izmenjavanja slik, ki so sledile v moji domišljiji druga drugi, ne morem posamič slikati; vdal sem se neukrotljivi mrznji, vstal in izjavil, da se bom zopet odpravil na pot.

Kmet je nekoliko poizkušal, me pridržati; govoril je (nekaj) o dežju, temi in dolgi poti; na vse sem odgovoril s tem, da je neobhodno potrebno, da še danes ponoči dospem v Montargis, zahvalil se mu za kratko gostoljubje in odšel z naglico, ki mu je morala potrditi resničnost mojih besed.

Hlad noči in gibanje pri hoji sta kmalu izpremenila smer mojim mislim. Ker sem bil sedaj oddaljen od predmetov, ki so vzbudili tako živahno nevoljo, sem čutil, kako polagoma izginja. Izpočetka sem se smehljaj svoji nagli občutljivosti; pozneje, ko je postajal dež vedno gostejši in mrzlejši, se je izpremenilo moje zasmehovanje v ogorčenost. Čisto tiho sem se pritoževal nad nagnjenjem, smatrati svoje občutke za opomine. Ali ni bilo dano na prosto kmetu in njegovim sinovom, da žive sami zase, da hodijo na lov, imajo pse in koljejo svinje? Da niso bili moji živci tako občutljivi, bi bil ponujeno prenočišče sprejel in bi sedaj na gorkem spal, na par slamnatih snopih, mesto da sedaj s težavo po dežju stopicam! Tako sem si pridigoval

Kako je na Gorenjskem.

(I. Mohorov.)

Kako je na Gorenjskem, kako?

Fletno je, da je tako lepó.

Od Šmarne goré do Šmarjetne goré,
od Šmarjetne goré do Golice strmé,
od Golice ob Stolu na kamniško stran
in preko Jezéra na Bôhinj hladan,
kakor v vilinje krilo zakrit
v jutranjo meglo svet je zavít ...

Oče Dan še trudni spe,

trudni radi poleže,

kaj neradi se bude.

Ali Jutro mati so vstali,

lice v rosi si oprali,

pogasili zvezdic svit,

Solnce-hčerko šli buditi:

»Vstani, Solnce, naša hči,

petelinček se budi,

in škrjanček, polj ciganček

peva, kliče Te, nevnanček:

Minil že je zvezdic svit,

hitro očka Dan buditi!»

Solnce vstane, odpre oči,

živo pogleda na vse strani:

od Šmarne goré do Šmarjetne goré,

od Šmarjetne goré do Golice strmé

in ob Stolu in Storžcu na kamniško stran

in preko Jezéra v Bôhinj hladan:

»Kako je na Gorenjskem, kako?

Fletno je, da je takó lepó!« —

Solnce Kočni v škrbe zobé,

senca raz polje, raz poljske stezé.

In cesto belo in skromno stezó

vzdramil je glas zvoná raz goró.

Doli v Turčiji je najden bil,

ga je Samassa v zvon prelil,

zdaj oznanja v visoko nebo:

lepó je na Gorenjskem, lepó!

... Tam so logi, kakor vmiti

v rosi zvezdnatih noči,

tam so bori, odpočiti,

Odstopivši admiral Maks Njegovan je bil odlikovan z Leopold. redom I. vrste z vojno dekor.

Tam med vrtovi cvetočih jablân
sinilo selo v jasni je dan.

Okna odpirajo bele roké,

roke so bèle, ličeca rdé,

ličeca rdijo: mleko in kri:

fletno je cvetje Gorenjskih vasi.

Kakor to jutro, je trpkó sladkó,

trgal ga lakomni snedež ne bo!

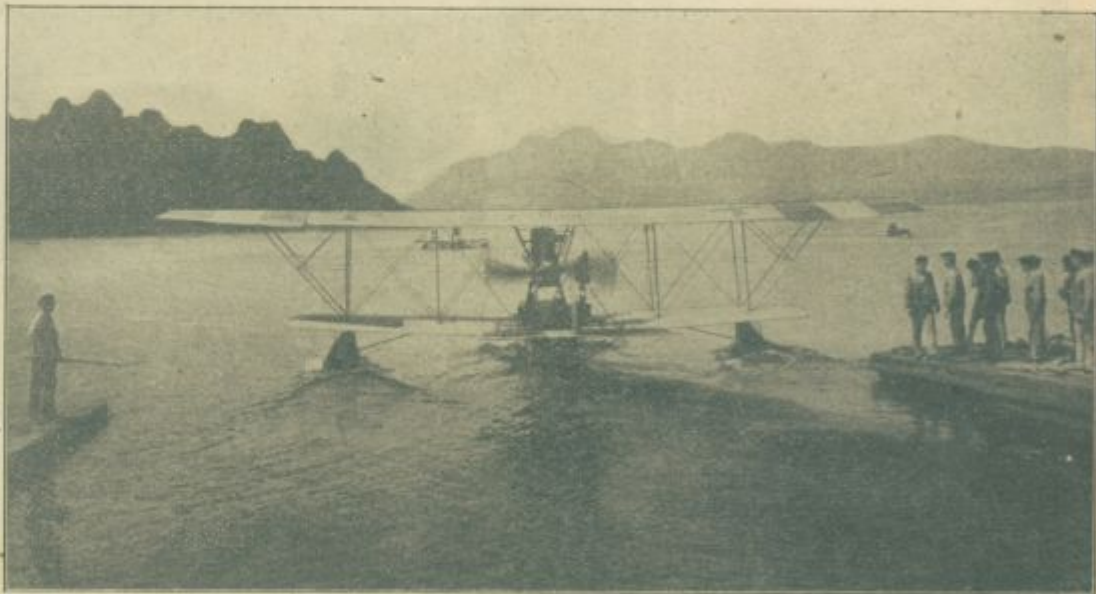
Trgati sme ga v veke le ên,

veren do groba, do groba pošên!

Tako je na Gorenjskem, tako!

Fletno je, da je tako lepó ...

Od Šmarne goré do Šmarjetne goré,
od Šmarjetne goré do Golice strmé,
od Golice ob Stolu na kamniško stran
in preko Jezéra na Bôhinj hladan,

Naše povodno letalo pred odhodom na morsko gladino.

včasih vse lepo, vse mlado polje
tónulo v sencah je mrzle megle;
tónula v bridkih skrbéh je vsa stran,
polna krvi, bolesti in ran...

Tod je turški sekal meč,
sekal bridko, robil več,
kri krščansko v veter sejal,
naša telesa preroku jemal.
Sela lesena je pepelil,
cvetje skrunil, starce moril...
Ali, vse to bridko gorjé,
vse je preneslo Gorenjsko srce!
— In je vstal sred noči
prerok nov: apostol laži.¹
V duše je plevela sejal,
duše naše Bogu jemal.
Duše jemál, ni jih vzel,²
noč je vzela le plevél,
in kar nam iz onih dni živi,
pórok nam je lepših dni:

naše je besede spomin,
prvi v naši besedi čin!²
Takó je na Gorenjskem biló:
včasih fletno, včasih hudó...

Naša Gorenjska sveta tlá,
pognojena od naših solzá,
posvečena od naše krvi,
porošena iz naših oči,
last so naša iz božje dlani!...
Kaj je od daleč tujec vstál,
da bi z lastnih domov nas pregnal?
Močen je, silen, in se je zaklel,
da bo Kranjski biser vzel.³
Naj bo lakomen, naj bo močan,
naj bo naše lasti željan,
Bog je pravičen in večni sodnik
in v veke bo svet vdovin mejnik,
in na Gorenjskem je tudi tako!
Fletno je, da je takó lepó...

¹ Ko se je širila luteranska kriva vera.

² Ti pridigarji so pisali veliko knjig v slovenskem jeziku.

³ Nemci hočejo napraviti preko slovenskih tal do Adrije nemški most.

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergjejevič Solovjev.
Prevel Franc Poljanec. (Dalje.)

Drugi dan se niso le obiskovalci velikega človeka, ampak celo njegovi služabniki divili nad njegovo nenavadno, nekako poduhovljeno zunanostjo.

Pa bi jih bilo še bolj prevzelo, če bi bili mogli vedeti, s kakšno nadnaravno hitrostjo in lahkoto je pisal, zaprt v svojem

govorim o času Antikristovega prihoda — tako da jih ni mnogo poslušalo, kadar so kazali v vsem, kar je pisal in govoril »človek bodočnosti«, priznake popolnoma izključevalnega, napetega samoljubja in dvoma ob odsotnosti prave prostosti, odkristosti in prisrčnosti.

Toda s svojim novim delom pritegne k sebi tudi nekatere svojih prejšnjih kritikov in protivnikov. Ta knjiga, napisana po dogodku nad prepadom, bo pokazala v njem doslej nezaslišano silo duha. To bo

Ukrajinske žene kuhajo južino na ognjiščih svojih podrlih hiš.

kabinetu, svoje znamenito delo z naslovom: »Odkrita pot k svetovnemu miru«.

Prejšnje knjige in javno delovanje nadčlovekovo je srečavalo stroge kritike, dasi so bili to večinoma posebno verni ljudje in zato brez vsakršne veljave — saj

nekaj, kar bo vse obsegalo in vsa nasprotja poravnalo.

Tu se bo zedinilo hvaležno spoštovanje do starodavnih sporočil in veroizpovedanj s širokim in smelim radikalizmom splošno-političnih zahtev in ukazov, neomejena svoboda mišljenja z najglobljim pojmovanjem vsakršne mistike, brezpogojni individualizem z vročo vdanostjo občemu blagru, najvzvišenejši idealizem vodilnih načel s popolno določenostjo in životvornostjo praktičnih odločb.

In vse to se bo zedinilo in zvezalo s tako genialno umetnostjo, da bo vsakteremu enostranskemu miselcu ali delavcu lahko videti in sprejeti celoto samo s svojega delnega vidika, ne da bi kaj žrtvoval za čisto resnico, ne da bi se zaradi nje morda dvigal nad svoj jaz, ne da bi se le količkaj odpovedal v resnici svoji enostranosti, ne da bi najmanj popravljaj zmotnost svojega naziranja in stremljenja, ne da bi kakorkoli dopolnjeval njega nedostatnost.

To čudovito knjigo bodo takoj prevedli na jezike vseh izobraženih in nekaterih neizobraženih narodov. Tisočere časnik po vseh delih sveta bodo leto in dan polnili izdajateljska priporočila in navdušenje kritikov. Poceni izdaje, s pisateljevimi slikami, se bodo razširile v milijonih izvodov in ves kulturni svet — toda v tem času pomenja to celo zemeljsko oblo — se bo napolnil s slavo njega, brezprimerne, velikega, edinega! Nihče tej knjigi ne bo ugovarjal, pokazala se bo vsakomur kot odkritje popolne resnice. Vsa preteklost se bo obravnavala v njej s tako pravilnostjo, vsa sedanjost bo ocenjena tako nepristranski in vsestranski, in boljša bodočnost se bo tako nazorno približala,

Ukrajinska deklica dela olje v domači stopi, kakršne se tudi pri nas še ponekod dobé.

Pravljica!

Berači so raznašali po deželi sledečo pravljico:

Nekoč se je veliko kraljev spopadlo v strašni vojski. Eden je bil s severa, postavljaj se je s kosmatimi medvedi, izučenimi za vojsko drugi je bil njegov sosed z juga, ki je bil najbolj ponosen na svoje lepe divje peteline, saj so strašno pogumno napadali in sovražnika oključali, če se je le kje pokazal; tretji je imel ladij vse polno, strašno velikih in jih je nastavil kroginkrog svoje obali, da mu živ krst ni mogel do kože, četrti je imel vojskovodje, ki so z neizrečeno globoko besedo napovedovali zmago, da so se njih narodi objemali genotja, peti je imel junake, da jim jih za tek ni bilo para. In tako je imel vsak izmed vojskujočih se brezštevilnih velikih kraljev in malih kraljičev kako orožno vrsto, ki se je žnjo ponašal.

Najbolj ponosen je bil pa eden na svoj dolgi bezgov pihalnik, ki je s svojimi orjaškimi pljuči iz njega 120 m daleč prožil dehteče bombe in jih metal na preplašenega sovražnika. - Zvezani so bili kralji po krvi, kakor so si bili v sorodstvu in svaštvu.

Toda zmagati le ni mogla nobena stranka, čeprav so veliki kralji nekaj malih kraljičev dosti hitro ukrotili. Zato sta nepremagljivi stranki na predlog modrijanov poiskali starega, smrdljivega kozla, ki so ga zaprli v majhno koč. Kdor izmed kraljev bi pri kozlu najdalje vzdržal, ta bodi zmagovalec. - Pa gre notri kralj kosmatih medvedov. Je vzdržal nekaj časa; toda ker je bil z doma vaje svežega zraka, jo je pred nenavadno težkim kozlovim duhom hitro na sveži zrak potegnil. - Za njim so prišli drugi kar po vrsti in kar moč dolgo vztrajali, toda kozel je le vse pregnal z močjo svojega duha. Zadnji je šel h kozlu kralj doslej nezaslišano dolgega pihalnika. Pa ni bilo dolgo in iz koč se je začulo neko gibanje in prhanje, vrata odskočijo in vun plane ves preplašen - kozel ...

In tako je zmagal kralj z dolgim pihalnikom.

F.R.

da jo bo moč z roko prijeto in da vsakdo poreče: »Glejte, to je tisto, česar nam treba; glejte ideal,¹ ki ni utopija,² glejte zamisel, ki ni himera.«³

In čudoviti pisatelj ne bo le vseh zadivil, ampak bo tudi vsakomur prijeten, tako da se bo izpolnila Kristusova beseda:

»Jaz sem prišel v imenu mojega Očeta, in me ne sprejemate; kadar pa pride drugi v svojem imenu — tistega boste sprejeli.«⁴

Seveda, da te sprejmejo, je treba, da si jim prijeten.

Res, nekaj pobožnih ljudi, ki so to knjigo vneto hvalili, je začelo izpraševati, zakaj se v njej niti enkrat ne spominja Kristus, toda drugi kristjani so odvrčali:

»Tudi tako hvala Bogu! — Saj so nepoklicani gorečniki že v preteklih dobah vse omadežali, kar je sveto, sedaj pa mora biti globokoveren pisatelj jako pazljiv. Če je pa vsebina knjige prežeta s pravim krščanskim duhom dejanske ljubezni in vse objemajoče dobrohotnosti, kaj vendar še hočete?«

In s tem so vsi soglašali.

Kmalu potem, ko se je pojavila »Odkrita pot«, ki je napravila svojega avtorja⁵ za najpopularnejšega⁶ vseh ljudi, ki so se kdajkoli pojavili na svetu, se je moral vršiti v Berlinu mednarodni ustanovni zbor zveze evropskih držav. Ta zveza, ustanovljena po dolgi vrsti zunanjih in notranjih vojsk, zvezanih z osvoboditvijo izpod mongolskega jarma, ki so zemljevid Evrope pomenljivo izpremenile, je bila v nevarnosti, da pride v njej do razpora — pač ne med narodnostmi, ampak med političnimi in socialnimi strankami.

Voditelji splošne evropske politike, ki so pripadali k mogočnemu bratstvu prostozidarjev,⁷ so občutno pogrešali splošne izvrševalne oblasti.

S takim trudom doseženo evropsko edinstvo je bilo pripravljeno, da vsak hip razpade. V zveznem svetu ali svetovni upravi (Comité permanent universel = občni stalni odbor) ni bilo soglasja, ker se ni posrečilo, da bi vsa mesta zavzeli pristni, v stvar posvečeni prostozidarji. Neodvisni člani uprave so sklepali med seboj posebne dogovore, in zadeva je grozila z novo vojsko.

Tedaj so se »posvečenci« odločili, da izroče izvrševalno oblast eni osebi, opremljeni z zadostnim polnomočjem.

Glavni kandidat⁸ je bil nepoznani člen reda⁹ — »človek bodočnosti«. On je bil edina oseba z veliko svetovno znamenitostjo. Ker je bil po profesiji učen artiljerist, po premoženju pa velik kapitalist, je imel povsod zveze s finančnimi in vojnimi krogi.

Proti njemu bi v drugi, manj prosvetljeni dobi govorila okoliščina, da je bil njegov izvor pokrit z globokim mrakom negotovosti. Mati njegova, oseba z uslužnim življenjem, je bila odlično znana obema zemeljskima poluoblama, toda preveč raznih oseb je imelo enak povod, da bi se imele za njegovega očeta.

Te okoliščine kajpada niso mogle imeti nikakega pomena za tako napredno dobo, ki je bila odločena za poslednjo.

Bodoči človek je bil skoraj soglasno izvoljen za dosmrtnega predsednika evropskih združenih držav; ko pa se je pojavil na odru v vsem blesku nadčloveške mladostne krasote in sile in je z duhovito zgovornostjo razložil svoj univerzalni pro-

Slika iz Ukrajinske vasi: Naše vojaštvo koraka po slabi vaški poti mimo malih, tesnih in nizkih hiš, kakor smo jih popisali v zadnji številki »Ilustriranega Glasnika«.

Naše čete korakajo po zasneženih stepah proti ukrajinski žitnici — Odesi.

gram,¹ se je zadivljeni in očarovani zbor v nevzdržnem navdušenju brez glasovanja odločil, da mu podeli najvišje odlikovanje s tem, da ga izbere za rimskega cesarja.

(Dalje.)

¹ Vseobsegajoč načrt.

¹ Vzor.

² Prazen domislek.

³ Prazen nič, domišljija.

⁴ Jan. 5, 43.

⁵ Pisatelj.

⁶ Ljudstvu priljubljen.

⁷ Skrivna družba, ki hoče prevrniti oltar in prestol, uničiti božjo in svetno oblast.

⁸ Človek, ki se poteza za kako službo, častno, odlično mesto.

⁹ Namreč prostozidarskega.

da je vedno več miru in ž njim vred hrane ali vsaj moralo bi je biti, jaz ne morem nič za to, če je ni. Iz Ukrajine smo n. pr. v teh mesecih, kar sem ž njo mir sklenil, dobili že 30 vagonov žita (za vsakega Dunajčana bi se iz te moke napeklo en-

Seidler, da se mora jugoslovansko vprašanje vendarle tudi pripoznati. Zato so pa alpski Nemci začeli žgoleti bojne pesmi, in sicer ne le proti nam, temveč tudi nasproti vladi in državi, za katere »edino in najzvestejšo oporo« so se doslej progl-

šali. Te dni so izjavili, da se za državo, če bi hotela Jugoslovanom pravična biti, nič več ne brigajo, da avstrijski državi in nje vladi takorekoč zvestobo in pokorščino — odpovedujejo — ti zvesti!

Iz teh in podobnih znakov in izjav in iz nekega premikanja za vladnim zastorom smemo upravičeno sklepati, da vlada vendarle pozizkuša, ali bi se državne kulise vsaj na jugu ne dale nekoliko premakniti. — Nekaj se mora pripravljati, zakaj kjer je veliko dima, tam je gotovo tudi nekaj ognja, ki ga pa Nemci skušajo potlačiti in udušiti.

Toda če ta tlačeni in dušeni ogenj le kvišku šine? Potem je gotovo, da uniči in upepeli kole in pilote, ki jih zabijajo Nemci za svoj — »nemški most do Adrije!«

Nemški volilci se strašno jeze na svoje poslance, ki znajo samo na vojsko hujskati in zatiralno nemško nacionalno politiko uganjati. Neki tirolski častnik pravi, da je nemško alpsko ljudstvo tako razkačeno nad poslanci, da si nihče izmed njih ne upa med svoje volilce. Seveda, ljudstvo je lačno, trpi in iskreno želi miru, kot pri nas, poslanci pa samo s tem mažejo papir, kako mora Nemčija cel svet ob tla vreči in mu, poteptanemu, svojo težko okovano peto za tilnik postaviti. — Vzdržati moramo! poučujejo sestradano ljudstvo presiti kapitalisti. Saj ljudstvo tudi vzdrži, da bi nihče tega ne pričakoval

Nemški vojni pohod se je malo ustavil. Kaj bo, ne more nihče prerokovati; nemški vojaki, ki jih Francozi in Angleži zajamejo, pravijo, da glavni udarec Francozom in Angležem za uho šele površni in od drugod.

Bajni dalekonosni top, ki ž njim Nemci obstreljujejo zlasti Pariz in Versailles (izgovori: Versaj), je zavrt v neprodirljivo meglo. Strokovnjaki računajo, kako dolgo cev bi moral imeti (25 m), koliko kilometrov bi se morala krogla v zrak dvigniti (20—30 km; Triglav se dviga od tal nekaj nad 2 km, najvišje gore na svetu do 9 km), s kakšno močjo in hitrostjo bi morala iz topa izleteti (začetna brzina 1600 m v sekundi), toda vse to je le uganje. — Gotovo je le to, da je ta top spravil Parižane v strah in grozo in da stotisoči preplašeni zapuščajo nesrečno mesto, ki iz daljave 120 kilometrov (iz Ljubljane v Videm ali Gradec) prožijo Nemci vanj vsako četrto ure en strel.

Na veliki petek so Nemci s tem topom zadeli neko pariško cerkev, ki je bila polna pobožnega ljudstva. Uspeh,

Sredi vasi v Ukrajini: Naše vojaštvo kupuje živino.

Doma in po svetu.

Zunanji minister grof Czernin si je te dni privoščil Čeha in se nad njimi znosil, vendar si pa je upal navsezadnje le posameznike kot veleizdajice označiti. Stvar je bila takale: Zastopniki dunajske občine so prišli k ministru prosit in vprašat, če bo stradajočemu ljudstvu kaj kruha dal. Grof je odgovoril (kratko rečeno) takole: Kruha vam sicer ne morem dati, toda jaz sem že »trojen mir« sklenil. In vi veste, da če bi imeli mir, pa ne vojske, bi imeli hrane v izobilju. Tako skrbimo jaz in vlada,

krat kruha za kavo — 15 dkg na glavo. O. u.). Vlada torej ne dela in ni delala vojske, ampak dela mir, torej ni ona kriva lakote in smrti, ampak — čakajte no, kdo je že kriv? — aha: krivi so Čehi, zakaj ta hudobni rod neče miru in samo oni še hočejo, da se moramo vojskovati in gladu umirati. — Kaj ne, nova lepa povest o pridnem Janezku in hudobnem Mihcu.

O Jugoslovanih je molčal, kakor sploh vlada o nas že ves čas skrbno molči, odkar je izjavil ministrski predsednik dr. pl.

Naš cesar pri poljski legiji v Bukovini.

ki je Nemcem v velik ponos: do 80 ljudi mrtvih, malodane 100 več ali manj težko ranjenih.

Papež Benedikt XV. je prosil vojskujoče se države, naj bi jetične ujetnike izpustile, da se vrnejo na svoje domove, ker je le tako mogoče, da uteko gotovi smrti. Naša vojna uprava je papeževo prošnjo sprejela in vlaki že vračajo italijanske jetične ujetnike.

Avstro-ogrsko taborišče barak na prelazu Sella.

Razno.

Pri sovrtačnikih.

so našli

sledeč

1. Ke

P

Zvezde in prihodnost. Stari narodi, posebno Babilonci, so menili, da naznanjajo zvezde voljo božanstva. Zato so opazovali posebni svečeniki pot zvezd in so ugibali, v kaki zvezi bi bile s človekom. Razširila se je veda prerokovanja iz zvezd, ki ima še dandanes svoje pristaše. Najbolj znan astrolog je bil provencalski zdravnik Michele Notre Dame (Nostrodamus). Izdal je obširna prerokovanja, ki so se razlagala lahko kakor zgodovina. Tedanji kralj Francozov je poklical Nostrodama v Pariz, kjer so smatrali njegove besede za prerokbo. Pravijo, da je prerokoval francosko revolucijo in Napoleonov nastop. Angleški astrolog Jurij Wilche je stavil leta 1894. ruskemu carju horoskop in je povedal, da ugasne zvezda Romanov. Pred japonsko vojno se je pokazala carjeva zvezda bolj svetla, Wilche je iz tega sklepal, da bo dovolilo inozemstvo carstvu koncesije.

Domače stvari.

Nadomestilo za sladkor. Sladkorno peso olup in razreži na drobno ali zribaj in kuhaj 4 do 5 ur na čisti vodi. Potem odcedi vodo in iztisni, kar je gostega. To kuhaj drugi dan, dokler ni gosto kakor med. Pri kuhanju pomešavaj pridno, sicer se pripali. Gosti sok spravi v stekleni ali v položeni prsteni posodi. Je prav dobra za oslajenje kuhanih in pečenih jedi. Vode vzemi pri kuhanju ravno toliko kakor pese. Iz desetih kilogramov pese dobiš štiri kilograme sladke gošče. Gošča, ki ostane pri stiskanju, je prav dobra krma za prašiče in krave, ki imajo dosti mleka po taki krmi. Na praznem barju bi pridelali lahko dosti pese.

Sladkorno peso razreži in skuhaj do mehkega. Vodo odlij in porabi za oslajenje polivk ali porabi za čaj, za mesenje testa, kuhano peso pa primešaj k jedilom, katera hočeš osladiti.

Drugi način: Surovo ali kuhano peso iztisni in zavri sok hitro, pene posnemi; ko ne meče več pen, stresi v sok ugašenega apna (na 30 litrov soka 15 gramov). Kuhaj še 15

Maršal pl. Hötendorff in najv. dvorni mojster princ pl. Hohenlohe-Schillingsfürst.

minut. Pripravi pokončno stoječ sod, ki ima 8 cm od tal pipo. Vlij sok v sod, pusti, da postoji 24 ur, precedi in kuhaj v plitvi ponvi, dokler se ne zgosti. Potem spravi v steklene posode. — Iz sadnega mošta skuhaš tudi lahko sladilo, ki se izčisti z beljakom.

Zmes.

Eden manj. Jeseni l. 1903, neko nedeljo zjutraj, ko so šli katoličani v Londonu k maši, je opazila sestra nekega ministra (z imenom Lady Georgina Fullerton, hči angleškega poslanika na Francoskem) neko kato-

hoče plesati z njo. Vsa prestrašena mu je proseče odvrnila:

»Oh, lepo prosim, kako bom jaz sirota, hopsa, ko sem že vsa polomljena in stara!«

Česa se v bogoslovju uče. Knez Conti je šel nekoč v Parizu v cerkev sv. Sulpicija (S. Sulpice) in je sedel v klop poleg nekega bogoslovca, čigar pobožnost se mu je zelo vzpodbudna zdela. Že davno bi bil rad vedel, kaj se v bogoslovju vse uče. In zdaj se mu je nudila, kakor se mu je zdelo, kaj ugodna prilika. Obrnil se je k mlademu možu in ga vprašal:

»Gospod, česa se v bogoslovju učite?«
Ker pa na vprašanje ni bilo odgovora,

Španska rekla.

Značajni ljudje vzgajajo vest družbe, ki ji pripadajo.

Odkritosrčna graja je več vredna, nego dvomljiva hvala. Toda kateri človek je zmožen, da jo da? in kateri, da jo sprejme?

NAŠE SLIKE.

K članku o Ukrajincih-Malorusih v naši zadnji številki prinašamo še danes nekaj slik iz življenja in bivanja Ukrajincev, ki nam prav nazorno pričajo o slabem gospodarskem stanju te dežele. Nič ni čuda, če so se begunci iz teh krajev, ki so začetkom vojske med Slovenci živeli, čudili našim lepim, prostornim, mogočnim kmetijskim domačijam in govorili, da ima pri nas vsak kmet hišo kot graščino in da imajo naši boljši kmetje svinjake tako lepe, kot oni svoje hiše. Pa so tudi — morebiti nekoliko bahaško — pristavljali, da naši kmetje tako slabo jedo, kot pri njih — svinje.

Seveda bi bilo danes tu in tam veliko ljudi srečnih, če bi imeli tisti živež, ki so ga včasih naše gospodinjice v svinjake znosile, tisti krompir, repo, korenje, žito, mleko. Danes resnično ljudje niti tega nimajo, kar so imele nekdanj živali na ostajanje. Pa se kljub temu še vendar dobe ljudje, ki trdijo, da je vojska še vedno potrebna, da brez nje zaidemo v nesrečo in bedo.

Pri »Prijetni zabavi« v prejšnji številki se zamorci maste s slonovo pečenko; cela vas, celo malo kraljestvo ima veliki praznik.

Beg po nesreči.

ličanko, kako je cesto pometala. Dama je pometalko ljubeznivo nagovorila in jo vprašala: »Ljuba moja, ali ste že bili pri maši?«

Pometalka je odvrnila: »Ne morem, ne utegnem; moram cesto pometati.«

Pa ji je dama dala nekaj denarja, ji vzela metlo iz rok in začela pridno cesto pometati, zraven pa dejala:

»Zdaj le brž k maši; vaše delo bom med tem časom jaz za vas opravljala.«

Pometalka je voljno ubogala. Ko so plemenito gospo kasneje vprašali, zakaj je v nedeljo prevzela tako poniževalno delo, je samo to-le rekla:

»En greh manj!«

Hotela je pač reči, da je s tem preprečila greh, ki bi si ga bila nakopala pometalka z opustitvijo zapovedane nedeljske božje službe.

Mati hopsa! Vsi imamo še v živem spominu in sto let ne pozabimo, kako nedopovedljivo — recimo dobrohotni! — so bili nemški vojaki, ki so bili pri nas nastanjeni.

Pa pride eden, izmed njih k stari materi v hišo in po svoji običajni, odločni pruski prijaznosti zahteva ovsa za konje:

»Mati, hopsa!«

Mati pa, ki ga ni razumela, pač pa že dovolj izkusila, kako radi Prusi plešejo svoje nove plese z našimi ljudmi, je menila, da

je menil, da ga v molitev zatopljeni bogoslovec ni razumel in je vprašal vdruho in še vtretje. Ko je pa tretjič vprašal, ga je mladi mož pogledal in mu dejal:

»Učimo se, da je treba v cerkvi molčati.«

Princ se je po teh kratkih, resnih besedah zavedel, da je v božji hiši, je pokleknil in začel tudi sam moliti.

Še enkrat toliko. Svobodomiselnemu gospodu se je zazdelo, da bi se ponorčeval iz nežne otroške vere in jo spravi v zadrego. Pa je rekel ubožnemu šolarčku:

»Krajcar ti dam, če mi poveš, kje je Bog.«

»Jaz pa vam dva, če poveste, kje ga ni.«

Pa sta bila zgovorjena in zadrega se je preselila k učenemu gospodu.

Kar doma vidi. — Opekarjevega Petra vpraša katehet: »Bog je, kajne, Adama naredil iz ila? Kam pa ga je potem postavil?«

»Na solnce,« se odreže Peter, »da se je posušil.«

Framydol je sredstvo, ki pomlaja rast las tako, da rastejo, svetli in osi-
vali lasje ter brada dobijo trajno temno barvo. — 1 steklenica s poštnino K 2.70.

Rydgol je rožna voda, ki naredi blede lica neko rde-
ča. Učinkuje šudovito. — 1 steklenica s poštnino K 2.45 (povzeto 55 vin. ved.)

Naroča se pri:
IVAN GRODICH, drogerija pri angeli, BRNO
št. 365, Moravsko.

Prepovedana knjiga

„VOJSKA NA BALKANU“ 1912-13

ki sta jo sestavila profesorja dr. V. Šarabon in A. Sušnik in katere prodaja je bila že od začetka svetovne vojne prepovedana, se sme v smislu odredbe c. kr. policijskega ravnateljstva v Ljubljani z dne 27. marca t. l., št. 13/2,

zopet prosto prodajati.

Knjiga stane z 10 % draginjsko doklado vred: broširana K 7.15, vezana v platno K 11.—. Ta cena velja le toliko časa, dokler ne bo Katoliška Bukvarna dvignila cene tudi vsem ostalim knjigam, do česar je knjigarna prisiljena vsled nastalih razmer.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.

Pomladansko delo — v pomladi življenja.

¹ Kar smo imeli dobrega, vse so hoteli imeti.